

Ο γνωστός ποιητής, συγγραφέας, θεατρικός συγγραφέας και μελετητής στη «ΜτΚ» με αφορμή την τελευταία ποιητική συλλογή του

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

στην **Κυριακή Τσολάκη**

Σάκης Σερέφας

Νιώθω σαν ένα κήτος που σαλεύει μοναχικό στους βυθούς του

Η «πετριά», όπως λέει στη «ΜτΚ», τον βρήκε κατακέφαλα όταν διάβασε πως στο μουσείο στην αρχαία Αγορά της Αθήνας εκτίθεται, απαρατήρητο απ' τους πολλούς, ένα μικρό οστό φάλαινας. Σε όλους όσοι τον ξέρουμε άλλωστε είναι γνωστό πως η φαντασία και το δαιδαλώδες πνεύμα του ποιητή, πεζογράφου και θεατρικού συγγραφέα Σάκη Σερέφα οργιάζουν: μπορεί να εμπνευστεί από το ελάχιστο που πιάνει ή και όχι το μάτι του ανυποψίαστου θεατή, ακροατή, αναγνώστη.

Πώς αλλιώς θα ήταν ένας τόσο αναγνωρισμένος και βραβευμένος λογοτέχνης; Αναλύοντας ο ίδιος το σκεπτικό του, έρχεται να επιβεβαιώσει την παραπάνω εκτίμηση: «Το είχαν βρει μέσα σε ένα πηγάδι απορριμμάτων στις ανασκαφές. Φαίνεται πως χρησιμοποιε σαν βάση πάνω στην οποία επεξεργάζονταν τα δέρματα σε κάποιο από τα εργαστήρια που υπήρχαν εκεί», εξηγεί στη «ΜτΚ». Τότε, γύρω από αυτό το μικρό οστό έπιασε μία ολόκληρη ιστορία. «Μοιραία, αναλογίστηκα το πεπρωμένο αυτού του συγκεκριμένου κήτους. Χιλιάδες χρόνια πριν κυριάρχησε στα πέλαγα, απόλυτος άρχων, ώσπου κατέληξε να γίνει βάση κατεργασίας σε κάποιον πάγκο, στη συνέχεια κατέληξε στα σκουπίδια, ώσπου αναδόθηκε αιώνες μετά σε μια γυάλινη προθήκη, για να περνάνε οι τουρίστες να το βλέπουν, που δεν το βλέπουν καν. Δεν σου θυμίζει κάτι από την ανθρώπινη μοίρα αυτό; Δισεκατομμύρια άνθρωποι περνούν από την πασαρέλα που αποκαλείται ανθρώπινη ζωή επί γης και δεν απομένει ούτε ένα κουμπί απ' το ρούχο τους, τους τρώει η μαρμάγκα και το έρβεος της ανωνυμίας», λέει.

Έτσι, γεννήθηκαν τα «Κήτη», η τελευταία του ποιητική συλλογή ή μάλλον μια ολόκληρη σπονδυλωτή ποιητική σύνθεση με διακειμενικότητα και χιούμορ, που σαρκάζει τη διδασκαλία της λογοτεχνίας και τη διδακτική λογοτεχνία. Μέσα από αυτά ο Σερέφας, ανακαλύπτοντας άλλοτε τα μεσαιωνικά έπη ή τις ταινίες του Ταραντίνο, άλλοτε τον Μέλβιλ, την Παλαιά Διαθήκη, την Οδύσσεια ή τις περιπέτειες του Πινόκιο, άλλοτε τον Βολταίρο, τον Πλούταρχο, τον βαρόνο Μυνχάουζεν ή τις μαρτυρίες της αναρχικής ομάδας Μπάαντερ-Μάινχοφ, μιλά και εντέλει για το ζώρικο κήτος της ανθρώπινης μοίρας. «Ζούμε όλοι μέσα σε ένα κήτος;», τον ρωτάω. «Όσο μεγαλώνω και παραμεγαλώνω,

νιώθω πως περιέχομαι μέσα σε κάτι που δεν μπορώ να το ορίσω, σα να είμαι μέρος μιας μεγάλης αφήγησης, μιας σκηνοθεσίας που με περιέχει ως φιγούρα, σαν να είμαι τμήμα ενός μηχανισμού που λειτουργεί ερήμην μου. Δεν υπονοώ τίποτε το μεταφυσικό με όλα αυτά, μεταφέρω απλώς την αίσθησή μου πως κάτι με έχει καταπιεί, ένα ανεξήγηστο κήτος. Βέβαια και η γλώσσα ένα κήτος είναι που σε καταπίνει και σε ξεβράζει όπου θέλει εκείνη», απαντά.

«Δεν περίμενα ότι θα 'πάθω σύνθεση'»

Οι ποιητικές συλλογές του ήταν φτιαγμένες πάντα από μεμονωμένα ποιήματα, όμως με κάποιο κοινό θέμα ή «κλίμα». Είναι η πρώτη φορά που γράφει μια ποιητική σύνθεση. «Αυτή τη φορά το κήτος της έμπνευσης χίμηξε πάνω μου, με κατάπιε για τα καλά, κι όταν με ξέρασε στον αφρό ένιωσα πως αυτά που είχα να αναμεταδώσω προς τα έξω έπρεπε να ειπωθούν σαν μια μεγάλη ιστορία, σαν μια σύνθεση μικρότερων ιστοριών σε κάτι πιο ενιαίο. Δεν το είχα προσχεδιάσει, ούτε περίμενα ότι θα το πάθω ποτέ, ότι θα 'πάθω σύνθεση' δηλαδή, νόμιζα πως είμαι αποκλειστικά της μικρής φόρμας. Να που με αιφνιδίασα όμως», λέει με χιούμορ.

Το έργο, πολυφασματικό σε νοήματα, έχει αναφορές στην πολιτική, την κοινωνία, τον έρωτα κ.ά. Είναι πάντως ούγουρα ένα κείμενο που πάει την τέχνη παραπέρα, κάτι πολύ καινούριο για εκείνον. Επιχειρεί μια ερμηνεία για το πώς προέκυψε: «Μάλλον χωνεύτηκαν μέσα μου οι μηχανισμοί του πεζογραφήματος, του κινηματογραφικού σεναρίου και του θεατρικού έργου και έπασαν τη σφιχτή φόρμα του ποιήματος, την άνοιξαν, και οδήγησαν σε ένα σκηνικό ποιήμα. Ναι, έτσι θα αποκαλούσα τα 'Κήτη'. Σαν ένα ποιήμα που εκτυλίσσεται επί σκηνής, με πρόσωπα, δράση, αφήγηση, πολυθεματικές αναφορές, κάτι σαν ορατόριο. Πολύ θα ήθελα μια μέρα να τα δω τα Κήτη να παρασταίνονται επί σκηνής», αποκαλύπτει.

«Κρέας απ' το κρέας του είναι»

Δεν το λέει τυχαία. Έχοντας στο ενεργητικό του θεατρικά έργα που έχουν παρουσιαστεί κατά καιρούς στη Θεσσαλονίκη, την Αθήνα, αλλά και το εξωτερικό μπορεί να καταλάβει καλά τι είναι κατάλληλο να ανεβεί επί σκηνής. Πολυπράγμων και πολυτάλαντος πέρα από αυτό όμως είναι και συγγραφέας και μελετητής της πόλης του, που γνωρίζει σε κάθε γωνία της. Τελικά, υπεριοχτεί για εκείνον κάτι σε όλη αυτή την πολυδιάστατη έκφρασή του; «Ένας είναι ο μηχανισμός, ενιαίος, ολιστικός, δεν σπάει σε κομμάτια. Θα έλεγα πως νιώθω σαν ένα κήτος που σαλεύει μοναχικό στους βυθούς του κι όταν αναδύεται τότε φαίνεται έξω από το νερό ένα πτερύγιό του, πότε η ουρά, πότε το ρύγχος, μα όλα στο ίδιο κήτος ανήκουν. Έτσι φανερώνονται κι από εμένα πότε η ποίηση, πότε το πεζό, πότε το θέατρο. Στο

[...] Το έχει ανάγκη το φέικ η ψυχή του ανθρώπου

Κάθε αναγνώστης είναι μια φάλαινα που καμακώθηκε».

Στον βυθό της θάλασσας συναντιούνται τα κήτη

Το Κήτος Είδε, Θυσία, Σφάλιο του Έρωτα, Διδαχή, Ασωτία, Ιντερμέδιο, Manual, Χρέος, Κλισέ, Τυχή, Fake, Δάμιον, Οστό και παρουσιάζουν τον ρόλο που έπαιξε το καθένα στην Ιστορία του Κόσμου.

Τελευταίο ομιλεί το Οστό. Μπορεί να το δει ο καθένας σήμερα. Εκτίθεται στο Μουσείο της Αρχαίας Αγοράς, στην Αθήνα. Μέ-

σα από την προθήκη του, εκπέμπει μιαν αλήθεια που κανένα από τα άλλα κήτη δεν κατέχει. Ποια;

Τα Κήτη, σπονδυλωτή ποιητική σύνθεση με διακειμενικότητα και χιούμορ, σαρκάζουν τη διδασκαλία της λογοτεχνίας και τη διδακτική λογοτεχνία. Ανακαλούν άλλοτε τα μεσαιωνικά έπη ή τις ταινίες του Ταραντίνο, άλλοτε τον Μέλβιλ, την Παλαιά Διαθήκη, την Οδύσσεια ή τις Πε-

ριπέτειες του Πινόκιο, άλλοτε τον Βολταίρο, τον Πλούταρχο, τον βαρόνο Μυνχάουζεν ή τις μαρτυρίες της αναρχικής ομάδας Μπάαντερ-Μάινχοφ - και εντέλει μιλούσαν για το ζώρικο κήτος της ανθρώπινης μοίρας (από την παρουσίαση στο οπισθοφύλλο του βιβλίου).

